

Učiteljski pravnik.

—§ Učiteljska stanovanja v šolskih poslopih. Prosvetni oddelek ljubljanske oblasti je izdal sledečo okrožnico: Od nekoga sreskega poglavarja sem prejel vlogo s sledečo vsebino: 1. Jesli v smislu tam, okrožnice P. br. 4163 od 28. V. 1927, odst. II. zadnji, tudi v bodoče poročati izpremembe v uživanju naravnih stanovanj za ono učiteljstvo, ki mu po izdani odločbi naslova računovodstvo več ne odtrjuje stanarine od službenih prejemkov? 2. Ali je cenitev teh stanovanj še v kompetenci sreskih poglavarjev po odst. III. cit. odr.? 3. Kdo je (v negativnem slučaju ad 2.) kompetent določati stanarino stanovanj v teh slučajih, ker je učiteljstvo s tem izpostavljeno event. šikanam kraj. šol. odborov, ki sme stanarino poljubno zvišati, odnosno mu kraj. šol. odbor vsak čas stanovanje tudi lahko odpove in uporabi v druge svrhe? Na navedena vprašanja odprejam do nadaljnega sledeče: ad 1. Izpremembe v uživanju onih učiteljskih stanovanj v šolskih poslopih, za katera se stanarina po zadevni tauradni odredbi ne odteguje več od tukajšnjega računovodstva, ni treba sreskim poglavarjem semkaj poročati, ad 2. Taka stanovanja se več ne ocenjujejo, ad 3. Stanarina za taka stanovanja se določa z medsebojnim dogovorom med stanodajalcem in stanonajemnikom. Radi pretiranih zahtev ene stranke ima druga stranka pravico pritožiti se na oblastni šolski odbor, ki ima nadzorstvo nad vso šolsko imovino. Krajevni šolski odbor pa nima po §§ 123. in 138. dokončnega šol. reda pravic uporabljati prostorov v šolskem poslopiju za druge svrhe kot za kar so namenjeni.

Obrambni vestnik.

ALBERT ŽERJAV:

BORBA PROTI »ZVONČKU«.

(Podpisan odgovor na istoimen članek g. J. L. v 256. številki »Slovenskega Naroda«.)

Prav zares se dobe ljudje, ki počajo ali pa morda tudi — ne morejo razumeti potreb sodobnega časa, katerim se ne da izogniti... Sklepajoč po članku, dasi le na pol podpisan članek res ni docela na jasnem, komu pravzaprav v prvi vrsti služijo naši mladinski listi in mesečniki, mu dajem radevoljno naslednje pojasnilo, kajti dozdeva se mi, da presoja dopisnik vrednost in pomen »Zvončeka« v največji meri skozi perspektivo zunanje formalnosti. Zato naglašam s posebnim poudarkom, da ta list izhaja že — trideseto leto, iz česar naravno sledi sicer nenapisana misel, da mora izhajati najmanj še enkrat toliko časa kot doslej. Prav dobro se zavedamo, da bo naš »Zvonček« kmalu — tridesetletnik, kar pa ne more biti največje in vseobčno opravičilo za morebitno nedovršnost lista.

Mladinski listi niso in tudi ne morejo biti zgolj samemu sebi namen, temveč so v neposredni službi mladinske vzgoje in izobrazbevalnega pouka in zato imajo svoj življenjski pomen toliko časa, dokler odgovarjajo svojim neposrednim ciljem in smotrom. Sedaj nastane naravno vprašanje, odgovarja li naš »Zvonček« po dosedanjih smeri in obliki, vsebinski in duhu, praktičnosti in ceni itd. vsem interesom slovenske mladine, didaktičnim in pedagoškim zahtevam šole, kulturno-gospodarski orientaciji sveta in življenja... itd.? Na to vprašanje so že mnogi odgovorili, tiho in javno, del mladine in učiteljstva. Tudi je resnica, da čita »Zvonček«, ki ima kot mesečnik po večini le literarno gradivo in smer, v relativnem oziru predvsem mestna in trška mladina, dočim tvori skupne plasti slovenske mladine ca. tri četrtine kmetijskega in proletarskega naraščaja, ki pa nima njemu primerne mladinskega lista, kajti s samo literaturo se ne da rešiti vseh socialno-gospodarskih problemov.

Kakor rečeno: Formalni okvirji so nam pretni in zato tudi neopravičljivi. Naš glavni namen je, da dobi šoloobvezna mladina, mestna in kmetijsko-proletarska, svoj šolski tednik ali vsaj polmesečnik kot dovoljno našim čitankam. Če bo »Zvonček« zamogel uresničiti ta ideal našega časa, nam bo ravno tako ljubo, kakor takrat, če bo treba mesto njega osnovati nov mladinski list, saj bi isti ne bil pravzaprav čisto nič drugega kot vsestranska, času in potrebam odgovarjajoča izpolnitev dosedanjega »Zvončeka«, četudi bi nosil ali pa tudi ne sedanje lepo zveneče ime. In okrog tega jedra se suče naše vprašanje. Kdor pa drugače pojmuje našo name-ravano izpeljavo, ta greši zoper prirodne zakone stopnjujočega razvoja in zoper zdravo logičnost.

Nadalje trdi dopisnik, da namerava postati mladinski list tudi — politični tednik, če tudi je dovolj jasnosti v mojem članku (predlogu!), kaj se naj v listu opusti in izloči, kajti značaj dnevnice politike nam je dovolj znani in tudi tragičen. Tudi ne smemo identifikovati državljanske vzgoje s — strankarsko-politično, ki se razlikuje od prve kot nič pred dnevom...

Nekaterim tvori velik in glavni pomislek uspevanje tednika ali polmesečnika, »ko je še s mesečnikom trdo!« Če se že uresniči večini zahtevam in načelom z odgovarjajočim listom, bi se število mladih naročnikov potrojilo, počelovorilo... in istočasno znižala naročnina. Uspelo tozadevno preizkušnjo je prestala »Mladinska Matica« že v svojem prvem rojstnem letu. Gotovo je, da bi celoletna naročnina tednika v nobenem oziru ne presejala niti — polovične cene kake naše čitanke na višji učni stopnji, njegova stvarna in široko izobražujoča vrednost pa bi bila izdatno višja od šolskih čitank. In kdo bi pl-

sal v ta list? Uverjen sem, da je slovensko učiteljstvo že na tako visoki in avtonomni kulturni stopnji, da premore izbirati, zjemati in producirati primerno snov in gradivo za predlagani list.

Da ne pozabim: list bi izhajal tudi v počitnicah, da bi tudi takrat imela zrelejša mladina v rokah svež izobraževalen in poučen material, kajti po knjigah (šolskih) le malokdo rad seže v velikih počitnicah.

H koncu še to: če ste že v položaju povedati, »da koncem leta odstopita glavna sotrudnika »Zvončka« in s tem vred namigu-jete, da ostane prihodnje leto naš »Zvonček« brez vrednih in požrtvovalnih moči (zaslug nikomur ne kratimo!), čemu se potem bojite, da se ga primerno preuredi, izpopolni ali pa prelevi v drugega, ko je vaša gornja konstatacija dovolj jasna, da pade najbrž tudi »Zvonček«, če odpovedo njegovi glavni sotrudniki.

Kakor je razvidno, ne obstoja prav nobena borba proti »Zvončku«, kakor si to nekateri napačno predstavljajo. Če pa nas želi kdo k temu res prisiliti in pripraviti, da poberemo pred noge vrženo rokavico, pa ne bomo molčali, saj nam ne primanjkuje tega ognja, ki nekaterikom ni všeč: polne in ustvarjajoče in zrele mladosti!

za šolsko leto 1928/29 je izšel in stane 16 Din. Naročila prejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Franciškanska 6

Splošne vesti.

SEJA ŠIRJEGA SOSVETA UJU — POVERJENISTVO LJUBLJANA

bo 8. decembra 1928 v osnovni šoli na Zidnem mostu. Začetek točno ob 9:30.

Dnevni red:

1. Poročilo poverjenika tov. A. Skulj.
2. Situacijsko poročilo.
3. Blagajniško stanje.
4. Pravila učiteljske gospodarske poslovavnice.
5. Višja pedagoška šola in naše stališče.
6. Razmerje poverjenišva do Izvršnega odbora.
7. Predlog zakona o narodnih šolah.
8. Predlogi okrajnih učiteljskih društev.
9. Slučajnosti.

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev in vsi člani ožjega sosveta. Ako bi bil kateri predsednik zadržan, naj pooblasti pismeno svojega namestnika. Potne stroške krije vsako društvo zase. Zaradi važnosti seje pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

UJU — poverjenišvo Ljubljana, dne 18. novembra 1928.

Andrej Skulj l. r., Jos. Kobal l. r.,
poverjenik, tajnik.
Rado Grum l. r.,
blagajnik.

— Razlike bodo izplačali? Od Saveza ppt. uslužbencev v Beogradu smo prejeli naslednji dopis: »Uprava Saveza obvešča vse svoje oblastne organizacije in pododbore, da je Savez pripravil v svojem poštnem domu v Beogradu sobo za goste s štirimi posteljami. V njej dobe delegati in člani izven Beograda, kadar se mude v Beogradu, brezplačno prenočišče za tri noči. Prostovoljni prispevki za čiščenje in snajenje se hvaležno sprejemajo. Delo širjega odbora Glavnega saveza državnih uslužbencev je zaključeno dne 4. novembra t. l. s sledečim rezultatom: Izplačilo razlike iz novega posojila v znesku ene milijarde dinarjev je v načelu zajamčeno. Vlada namerava iz tega posojila v prvi vrsti izplačati dolžne razlike državnim uslužbencem. V to svrhu je izdelala načrt zakona o ustruženju posojila, v katerem je govor tudi o izplačilu razlike. Ta načrt mora sprejeti še narodna skupščina. — Ravno tako je nova uredba o povračilu potnih in selitvenih stroškov od vlade že podpisana, treba je še, da gre skozi finančni odbor. Dnevnice se skoro podvoje, selitveni stroški se pavšalirajo. Revizija uradniškega zakona in uredb o razvrstavanju je od strani komisije tudi že završena, manjkajo samo še prehodna določila. Projekt razpoložemo našim organizacijam v proučitev. — Glavni savez se je na svoji širši seji bavil tudi z vprašanjem davkov, davščin in drugih dajatev državnih uslužbencev. V tej zadevi je napravil vlogo na merodajne faktorje. Toliko v vednost in ravnanje. — (Po »Poštnem glasniku«.)

— Projekt zakona o narodnih šolah v skupščini. Izvoljen je prosvetni odsek za projekt. V ta odbor so izvoljeni narodni poslanci znani prosvetni delavci. Predsednik je prof. g. Milan Kostić. — Iz prosvetnega odseka bo oddan projekt zakonodajnemu odboru, a odtod plenumu narodne skupščine. Izgleda, da bo zakon končno vendarle sprejet.

— Za službena stanovanja učiteljstvu v celjskem srezu odteguje računovodstvo več čimoma do 300 Din mesečno in še več. Umevno, da ta razmeroma visoki znesek pri sedanjih razmerah reže globoko in občutljivo. Kadi tega vlada opravičeno ogorčenje, češ, da so stanovanja cenjena previsoko in da so tudi mesečni odtegljaji preveliki. V tej zadevi približujemo v informaciji tovarišem celjskega sreza — kakor tudi drugim sledeče: Ministrstvo prosvete je izdalo dne 14. marca 1928, O. N. br. 17.941 za mariborsko oblast na vlogo velikega župana mariborske oblasti odlok, s katerim se do nadaljnega ukinja ocenjevanje službenih stanovanj šolskih upraviteljev, »ki opravljajo posle zapisnikarja krajnih šolskih odborov, ker jim pripadajo ista po še veljavnem avstrijskem, oziroma koroškem in štajerskem zakonu.« Kogar torej oprošča ta odlok ministrstva, pa se mu kljub temu odteguje v to svrhu, naj napravi kolekovano prošnjo na velikega župana mariborske oblasti, da se mu naj izplačuje cela stanarina, odtegljaji na prevzvitih ustavi, že odtegnjeni znesek pa vrne. Kogar pa ne oprošča gornji odlok, pa bi rad imel manjše obroke, ta pa naj istotako napravi vlogo na velikega župana ter prosi, da se mu obroki znižajo. Akcija za ponovno, pravičnejšo ocenitev nima dosti izgleda za uspeh. Ako oba ocenjevalca ne soglašata, datira ceno gradbena sekcija. Vsakdo se pa lahko po obvestitvi, koliko se je cenilo stanovanje, lahko pritoži na ministrstvo, ki pa navadno soglašata z navedbo ocenjevalne komisije. Toliko v obvestilo. — Šolski upravni odsek UJU v Mariboru.

— Za šolski zakon. V Beogradu so imeli dne 14. t. m. skupno sejo Izvršni odbor UJU — poverjenišvo Beograd in odbor Udruženja učitelje in zabavil in razpravljali na njej kako pospešiti sprejetje šolskega zakona. Skienjeno je bilo, da obišče izvoljena deputacija predsednika prosvetnega odseka g. Kostića, a druge deputacije so bile poslone k posameznim prvakom strank, da jih zainteresirajo za pospešitev sprejetja šolskega zakona. — Sklenjeno je bilo tudi prirediti skupni sestanek s člani prosvetnega odseka.

— Ideja samozobrazbe. Tov. Mihajlovič je v zadnjih treh številkah »Učiteljskega Tovariša« preciziral svoje stališče napram ideji samozobrazbe in mi s tem dal dobrodošlo priliko, da natančneje preciziram tudi svoje stališče napram njegovemu. Ker pa s tem zaidemo že v idejne pedagoške razprave, a »Učit. Tov.« je stanovski list in gotovo potrebuje prostora za stanovske in organizacijske zadeve, objavljam svoj odgovor v prihodnji številki »Popotnika«. Opozarjam na to tudi tov. Mihajloviča in ga prosim — ker ga vidim polnega energije in bojnega razpoloženja za idealno stvar — da mi blagovoli slediti na ta novi »mejdane«. — Anton Osterc.

— Na razna vprašanja glede izdaje mojega rokopisa: »Osnovni razred v luči modernih-vzgojno-didaktičnih načel«, poročam sledeče. Pokr. odbor Jug. Matice je sklenil moje delo iz hvaležnosti do učiteljstva izdati. Rokopis sem mu izročil 20. avgusta t. l. Oktobra meseca pa me je takratni odbor obvestil, da zelo obžaluje, ker mojega dela ne more založiti, ker je preobširno. Stroški bi znašali od 40—50.000 Din. To sporočilo me je dirnilo, a uvidim položaj. Poiskati moram pač drugega založnika, ki bi prevzel tudi tisk rokopisa, tikajočega se poučevanja v II. razredu. Morebiti se oglasi kak založnik na podstavi te notice. Dispozicija mojega rokopisa je sledeča: Uvod. — Razvojna stopnja šestletnega otroka. — Poučevanje v čitanju. — Ročna stavnica. Seznam velikih in malih črk, ilustracije in gibi (geste). Seznam življenjskih javljanj, iz katerih sem izvajal glasnike. Fonetične opazke k posameznim glasnikom. Učne slike k obravnavi glasnikov ozir. črk. — Pričetek vaj v pisanju. Zgledi individualnih pisav. Opazke k zgledom. — Računstvo. — Razvojni pregled dela. — Stvarni pouk z učnimi zgledi. — Oblikovanje, izreževanje, upodabljanje, risanje itd. v prvem razredu. — Kako smo kovali pesmice. — Govoreči zbor v osnovni šoli. — Bajke in pravljice. — Petje. — O disciplini in etično-moralni vzgoji. — Prvi šolski dnevi. — Učila, ki jih je potreboval vsak poedini učenc. — Opazovanja otrok tekom leta. — Seznam učne snovi I. razreda v šolskem letu 1927./28. — Izjave staršev. — Daltonov načrt v I. razredu. — Berthold-Gaudig-Jensen. — Novi učitelj. — Zaključne besede. — Svoje tovariše(ice) prosim, naj vzamejo zgorajšnje vrstice na znanje. Prepričan pa sem, da dobim za svoje temeljito delo prav kmalu založnika. — Leo Pibovec.

— Osnovna šola in absolvirani pedagogi. Boj za namestitev absolventov višje ped. šole na učiteljskih je pričel dvjati, kar smo itak pričakovali že takrat, ko so izšle prve uredb o »višjem tečaju«. Leta in leta govorimo o višji učiteljski izobrazbi in dosegli smo — višjo ped. šolo, ki s svojimi uredbami deli range strokovnih učiteljev, nadzornikov in sedaj še — profesorjev. S tem smo končno prišli iz dežja pod kap. Ponovno smo na naših skupščinah opozarjali na napako, da se z izpiti višje ped. šole pri nas — hočeš nočeš — pridobe omenjeni »range«. Priznavamo našim višjim ped. šolam značaj visoke šole in ne odrekamo absolventom sposobnosti, ne uvidevam pa potrebo uredb, da je vsak absolvent višje ped. šole »nižjega tečaja« (kaj šele »višjega tečaja«) izobčen od delovanja na osnovnih šolah! V Sredstvu so letošnje absolvente-doktorje pedagoge namestili na podeželskih osnovnih šolah, pri nas pa je prosvetna uprava upraviteljstvo osnovne šole absolventu »višjega tečaja« odklonila z motivacijo, da se mora v smislu uredb namestiti na višjem mestu. Profesorji na učiteljsko ga odklanjajo, na meščanskih šolah ga bodo »izpitlerije« komandirali, za

nadzornika je baje »premlade«, na osnovno šolo pa »ne spada«. Ja kam zaboga? Ali smo si tako zamislili našo »višjo izobrazbo«? Ali osnovnošolski učitelji res nismo vredni, da bi v naših vrstah sodelovali tovariši z diplomskimi izpiti višjih ped. šol? Ali naša osnovna šola res ne potrebuje »višje izobrazbe« učiteljev? Neizpodbitno dejstvo je, da vrši višja pedagoška šola danes selekcijo osnovnošolskega učiteljstva za višje »range«, ker idealnim absolventom onemogočava vsak povratek na osnovno šolo. Z »uredbami« je postala »pripravljalnica za strokovne učitelje, nadzornike in v najnovejšem času za profesorje«, kar nam dokazuje baš »boje« za sedanje namestitve. Tako pa se naša »višja izobrazba« ne bi smela izigravati! — E. V.

— Resolucija profesorskega kongresa. Kongres Profesorskega društva na Sušaku je na predlog ljubljanske sekcije sklenil o absolventih višje pedagoške šole: 1. Višja pedagoška šola mora ostati samo institucija za višjo strokovno izobrazbo učiteljev osnovnih šol in kvalifikacije, katere jim daje ta šola, morajo ostati samo v mejah statutov te šole, da imajo pravico a) na položaje okrajnih šolskih nadzornikov, b) učiteljev in upraviteljev na meščanskih šolah. Na učiteljskih se morejo postavljati samo v onih slučajih, ako je prirodnim potem izpraznjeno katero mesto, a ni drugega kandidata za to mesto z akademsko kvalifikacijo. Nikakor se ne sme dovoliti, da se odstranjujejo s svojih sedanjih mest na učiteljskih profesorji s fakultetsko izobrazbo, da bi odstopili svoja mesta absolventom višje pedagoške šole, tem manj, ker to ni niti potreba, saj je tudi na meščanskih šolah in med sedanjimi okrajnimi nadzorniki toliko takih, ki nimajo kvalifikacije za te položaje. Mnogo bolj pravično je, da se take osebe brez kvalifikacije odstranijo s svojih položajev in da se na njihova mesta postavljajo absolventi višjih pedagoških šol. 2. Zahtevamo, da se odredba čl. 14. pravil o diplomskem izpitu za višji tečaj višjih pedagoških šol nikakor ne uveljavlja tako, kakor da absolventi višjih pedagoških šol morajo biti nastavljeni na učiteljskih, ampak da »morejo« (biti nastavljeni) ob gori navedenih pogojih. 3. Zahtevamo, da se pogoji za napredovanje po skupinah za absolvente višje pedagoške šole izenačijo z uredbami za napredovanje profesorjev s fakultetsko izobrazbo. 4. Tudi v nižje razrede srednjih šol se ne morejo za profesorje v I. kat. nastavljeni take osebe, ki nimajo vseučiliške izobrazbe. 5. V ljubljanski in mariborski oblasti nastavljeni absolventi višje pedagoške šole se naj takoj stavijo na razpoložanje ministru prosvete.

* To se razume tako, da se morajo določbe čl. 64. in 65. urad. zakona uveljaviti za absolvente v p. š., ki torej brez profesorskega izpita tudi ne morejo biti uvrščeni v pomožne in glavne skupine I. kat. (od 1.-8. do 1.-4.), kakor to velja za absolvente fakultete; s tem je stigmatiziran čl. 161. fin. zak. za l. 1928./29. kot tak, ki krši že obstoječi uradniški zakon in daje nedopustne privilegije.

— Okrajna učiteljska društva opozarjamo na okrožnico v današnjem listu. Prosimo, da jo prečitajo in poročajo do 20. decembra 1928.

— V ljubljanski bolnici je umrla tovarišica Dragica Rostoharjeva, učiteljica v Radečah pri Zidanem mostu, sestra šoiskega upravitelja tov. Rostoharja iz Litije. Blagi tovarišici naj bo zemljica lahka, preostalim pa naše sožalje!

— Zahvala angleških učitelje. Oblastni šolski nadzornik je prejel iz Woolwicha (Anglija) od Miss Amy J. Swinger sledeče pismo: Veleccenjeni gospod! Sem ena onih angleških učiteljic, ki so obiskale Jugoslavijo letos poleti. Bile smo tako kraljevsko sprejete od vseh svojih dragih prijateljev, da kar ne moremo prenehati z obujanjem spominov na to potovanje. Poslušala sem Vaše besede v Ljubljani in sporočilo, ki ste ga poslali našim otrokom. Danes sem zbrala vse deklice naše šole in jim malo pripovedovala o Vaši državi in svojem potovanju po njej in izročila sem jim Vaše pozdrave. Deklice je to zelo razveselilo in enoglasno so me prosile, naj Vam pišem in pošljem njih zahvalo ter sporočilo ljubezni, dobre volje in prijateljstva vsej deci Jugoslavije. Kljub jezikovnim težočam bi rade dopisovale z nekaterimi Vaših deklic, saj imate gotovo znanje, ki Vam morejo prevajati iz angleščine. Na žalost tu nimamo nikogar, ki bi mogel delati obratno, izvzemiš gospoda Woodhousena, ki pa je zelo zaposlen in ga je redko vidim. Treba je, da se pričujemo Vašemu jeziku! Z najboljšimi željami Vam in vsem dragim prijateljem, ki smo jih srečali, kakor tudi vsemu narodu v Sloveniji in v ostali Jugoslaviji. Z odličnim spoštovanjem Vaša Amy J. Swinger (Eglinton Road School, Plumstead, Woolwich, S. E.).

— Sprejem na višjo pedagoško šolo v Zagrebu. Na višjo pedagoško šolo v Zagrebu so sprejeti naslednji meščanskošolski učitelji in učiteljice: Gorup Alfonz, Krško; Zrimšek Danica, Vojnik; Smid Marija, Brežice; Černež Danica, Maribor; Miklavčič, Ema, Tržič; Trobej Joško, Slov. Bistrica; Turk Fortunat, Ormož. Navedeni naj se javijo na rektorat višje pedagoške šole v Zagrebu, čim bodo razrešeni svoje dosedanje službe.

— Sedemdesetletnico svojega rojstva je obhajala 20. novembra t. l. gospodična Erna Razlag, učiteljica v pok. v Ptuj. Jubilantka je učiteljvala mnogo let v Brežicah in v Ljutomeru ter se je povsod udejstvovala kot marljiva narodna buditeljica in vzgojiteljica. Za narodno prosveto še zdaj pridno deluje v Ptuj. Želimo vrli kolegini še mnogo zdravih in srečnih let!

— Usposobljenostni izpiti za osnovne in njim sorodne šole so se vršili na državnem moškem učiteljskišču v Mariboru od 5. do 14. novembra t. l. Za meščanske šole je bila apr. Sr. Eleonora Kozole. Za osnovne šole: Bajde Josip, Bajde Oton, Bečela Vera, Bežjak Marija, Breže Ivan, Brinar Vanda, Brumen Beno, Čilenšek Vinko, Cerneka Zvonimir, Černigoj Vera (z odliko), Dekleva Sonja (z odliko), Droč Anton, Dšura Ivan, Erker Milan, Ferencak Rezika (z odliko), Fras Albert, Horvat-Stante Albina, Hrček Marija, Jeraj Franja, Jeseničnik Ana, Kotnik Ana, Kramberger Angela, Lipko Marija, Lužar Jozefa (z odliko), Majhen Aleksander, Možina Boris, Oprausch Adela, Ornik Cecilija, Pečnik Dragotin, Pečnik-Zgank Angela, Podjaveršek Albin (z odliko), Potočnik Matilda, Pottschnigg Emilija, Praunseis Alojzija, Prisljan Jože, Ranfl Ivan, Robiňšček Srečko, Sr. Rojnik Teofila, Schinko Justina, Senčar Franca, Stancer Ana, Sterger Eleonora, Strgar Ema, Šajna Ljudmila, Šepec Karel, Škrbine Franjo, Štiglic Jozefa, Štubelj Marija, Šumandl Antonija, Urban Valerija, Trstešnjak Jasna (z odliko), Veljak Mirko, Venturin Oskar, Vižintin Rudolf, Vodenik Martina, Vutkovič Stanko, Zavratnik Stanko.

— Šolska upraviteljstva se obveščajo, da sprejema g. Josip Turk, šolski nadzornik v pok. v Radovljici, naročila na jabolčne in hruškove divjake iz ukrajne drevnice v Mošnjah, vzgojene iz pečk od gorenjskih lesnik in drobnic.

— »Popotnik« 3. in 4. številka izide 15. decembra zopet v dvojni številki, zato uredništvo prosi, da sotrudniki pošljejo svoje prispevke vsaj do 25. t. m. Radi zamude v tiskarni še ne moremo izdati lista redno vsakega 15. v mesecu, pač pa bo z novim letom list zopet reden mesečnik.

— Pojasnilo. V »Učiteljskem Tovarišu« od 15. novembra t. l. se pod mojim člankom »O ideologiji in obliki učiteljske organizacije« pravi, da se ta članek smatra kot oficijelno mišljenje Izvršnega odbora UJU in onega dela srbskega učiteljstva, ki se ne strinja s celjsko resolucijo. Prosim, da se konstatuje, da ta članek ni oficijelno mišljenje ne Izvršnega odbora, ne srbskega dela učiteljstva, temveč je to želja onega učitelja, člana Jugoslovenskega učiteljskega Udruženja in sotrudnika »Narodne Prosvete«, da se najde najboljši način za saniranje vseh vprašanj, ki interesirajo učiteljstvo. — D. M. Prica.

Duh vremena doveo je sa sobom, da se za pranje danas ne treba upotrebljavati ništa drugo nego Radion. Tehničke Visoke Škole istraživale u Radion i ustanovile, da je potpuno neškodljiv za rublje i da je dovoljno ½ sata u rastopini Radiona kuhati, pa je potpuno čisto.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija.
— Zaloga DMC in vseh potrebščin za voženje.

Pliš za damske plašče
pri **JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana, Stari trg 21**
(poleg Zalaznika)

Mladinska Matica.

—mm Žrebanje nagrad se bo vršilo v četrtak 29. novembra ob 15. uri pri poverjenstvu UJU v priročni tričlanski komisiji.

—mm Uredništvo »Kresnice« sprejema kratke leposlovne in znanstvene prispevke proti običajnemu honorarju. Leposlovni prispevki morajo biti izvorni, umetniško oblikovani in otroku dovolj mikavni, merilo za znanstvene prispevke je aktualnost in preprostost v prodajanju. Za oboje pa čistoča izraza.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Pevski zbor učiteljstva UJU. Prihodnje pevske vaje se vršijo: za ženski zbor 24. in 25. novembra. Začetek ob 8. uri na učiteljskišču. Za moški zbor: 8. in 9. decembra. Mešani zbor: 27., 28., 29. in 30. decembra. Tovariši, manjka nam še dobrih pevcev. Zgani-te se in pristopite k pevskemu zboru ter se udeležite pevskega tečaja 8. in 9. decembra. Koncert se vrši v januarju, zato je točnost vseh neobhodno potrebna. Odbor.

Stanovska organizacija UJU

Vabila:

— KROŽEK GROSUPLJE se vrši dne 29. novembra 1928 v novi šoli. — Sklicatelj.

— UČIT. DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ bo zborovalo v ponedeljek, dne 3. decembra t. l. v mestni osnovni šoli v Celju. Začetek ob 9. uri. Na dnevnem redu bo razun običajnih društvenih poročil tudi predavanje vodje Zdravstvenega doma v Celju dr. Rebernika: O šolskih poliklinikah. Pogovor bo tudi o našem ugovoru proti stanarinskim odtegljajem šolskim upraviteljem; potrebno je, da zastavimo skupno akcijo vsega učiteljstva mariborske oblasti!

— BELOKRANJSKO UČIT. DRUŠTVO zboruje v petek 7. decembra ob 8. uri na osnovni šoli v Črnomlju z običajnim dnevnim redom. Tovariši sreski šolski nadzornik Ciril Vizjak bo predaval o lepomislu v delovni šoli. Ker so na sporedu važni predlogi, pričakujemo številne udeležbe. Tovariši(ice), spominjajte se članarine! — Odbor.

80 let raziskovanja

je bilo treba, da se odkrije pravi Schichtov način pranja, ki obstoji v tem, da se

ŽENSKA HVALA

vzame za namakanje perila preko noči, zjutraj pa se za izpiranje uporabi

Schichtovo Terpentin milo

Iz poverjeništa UJU.

VSEM OKRAJNIM UČITELJSKIM DRUŠTVOM!

(Okrožnica.)

Izvršni odbor uvideva potrebo, da UJU revidira in izdela duhu časa primerno svoj program in svoje stališče k vsem prosvetno-kulturnim in stanovskim vprašanjem. Ob izdelavi tega stališča moramo biti istega naziranja, predvsem na takih krajih, kjer je treba to skupno naziranje zastopati. V mnogih slučajih se je delalo le za ožji krog in ne v korist cele organizacije, bili so tudi slučajji, ko so se pojavila kontradiktorna mnenja, kar pa nikakor ni bilo v korist celokupne organizacije. Na podlagi vsega tega misli Izvršni odbor, da je sedaj čas, da se sestavi detajlni program naše organizacije na podlagi vprašanj, ki zanimajo nas vse. V tem programu naj bi bilo orisano vse naše stanovsko življenje, naše delo in služil naj bi kot osnova za nadaljnje delo. Ker bo ta program služil vsem, ga moramo tudi izdelati vsi, zato naj sporoče vsa društva svoje želje in odgovore na sledeča vprašanja:

1. Katera načela in zahteve ima UJU z ozirom na ureditev šolskega sistema pri nas?
 2. Kakšen pouk mora biti v narodnih šolah?
 3. Učiteljeva sposobnost, njegovo izpopolnjevanje po šoli, njegov pravni in materialni položaj?
 4. Kakšna mora biti uprava narodnih šol?
 5. Ali je potrebno, in na kakšen način bi se mogla izvršiti reorganizacija prosvetne centrale?
 6. Kakšne so sedanje temeljne zahteve, za katere se mora zavzeti Izvršni odbor pri pristojnih faktorjih?
 7. Kakšen mora biti prosvetni svet in ali se more zahtevati poseben svet za osnovno nastavo?
 8. S katerimi neprilikami se bori učiteljski stan in kako jih je treba odpraviti?
 9. Sporočite nam razloge za državno vzdrževanje narodnih šol in tudi za to, da se bo narod brigal zanje.
 10. Kakšen mora biti karakter naše organizacije?
 11. Ali so potrebne naši organizaciji sledeče ustanove in kako jih je treba voditi: centralna tiskarna, nabavljalne zadruge, zdravilišča v kopalniščih, kreditne zadruge, splošna knjigarna, dom za prenočišče učiteljev, ko pridejo v centre, zveza s trgovinami za popust, nabavljalni oddelek za učiteljstvo z dežele, učiteljske kuhinje, ko pridejo isti v centre itd.
 12. Na kak način in s kakimi sredstvi se odstrani strankarski vpliv iz učiteljske organizacije?
 13. Kakšni listi so potrebni in kdo naj jih izdaja: centrala, poverjeništa ali centrala in poverjeništa?
 14. Na kak način bi se dosegel pristop vsega učiteljstva k UJU in to onih, ki so izven vsake organizacije in tudi onih, ki imajo svoje separate organizacije?
 15. Katere fonde, mislite, naj bi imelo učiteljstvo pri poverjeništvih in centrali, ali samo pri poverjeništvu ali samo pri centrali?
 16. Ali je potrebno in ako je, katere prosvetovne odbore naj se osnuje poleg centrale UJU?
 17. Vaše mnenje o zamenjavi učiteljstva v svrhu študija, o učiteljskih in dijaških ekskurzijah, o zamenjavi otrok iz posameznih okrajev, o sprejemu posameznih učiteljev iz tujih držav za časa velikih počitnic pri nas in da bi tudi naše učiteljstvo šlo v tujino; o našem delu, da se osnuje v Jugoslaviji vsaj eno vzorno učiteljske itd.
- Ako bi razun teh točk imelo poverjenišvo še kakšno prošnjo, da nam jo dostavi. Nam so potrebna izdelana stališča, da bi mogli izdelati precizni program. V tem ne sme biti beganja, v tem moramo biti popolnoma verzirani in popolnoma enodušni. Za druga vprašanja, ki se tu in tam javljajo radi pogrešnega tolmačenja posameznih zakonskih odredb, bo izdelal Izvršni odbor v

najkrajšem času vprašanja in jih dostavi poverjeništvom. Prosimo, da se s tem pohiti in da se pošlje izdelan elaborat še pred koncem decembra.

Pošiljamo vsem društvom zgornjo okrožnico s prošnjo, da nam pošljejo svoje mišljenje k posameznim točkam do 20. decembra t. l.

UJU — poverjenišvo Ljubljana, dne 18. novembra 1928.

Andrej Skulj l. r., Jos. Kobal l. r., poverjenik. tajnik.

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LAŠKI OKRAJ je zborovalo v soboto 20. okt. t. l. na Dolu pri Hrastniku.

Statistika: Vsega učiteljstva v okraju 125. Od 116 včlanjenih navzočih 65, t. j. 56%. (Trije tovariši pristopijo s l. nov. t. l.)

Odprtje nagrobnega spomenika tov. Rajnerju. Naše učiteljsko društvo je postavilo pokojnemu tov. Rajnerju (Hrastnik) nagrobnega spomenik in ga ta dan odkrilo — v zvezi z zborovanjem — na farnem pokopališču na Dolu. Ob 11. uri je bral mašo zadušnico ob navzočnosti vseh udeležencev g. katehet Medvešek. Po maši je blagoslovil spomenik s kratkim nagovorom ob asistenci g. župnika z Dola. V imenu tovarišev in tovarišic je izpregovoril v iskrenih, pesniških besedah tov. Velkavr. Tovariši pevci pa so mu zapeli nagrobno. Svečanosti je prisostvoval vidno ginjen, nad 90-letni starček — pokojnikov oče.

Zborovanje. Nato smo se podali v dvorano dolske posojilnice, kjer je otvoril zborovanje predsednik tov. Kislinger. Po pozdravu novopristopivših članov in članic se je toplo zahvalil vsem onim, ki so pripomogli k postavitvi spomenika in preskrbeli, da se je odkritje izvršilo s primerno slovesnostjo. Posebej pa je še pozdravil tov. Gnusa — ustvaritelja in dolgoletnega voditelja našega društva.

Po prečitjanju zapisnika in dopisov smo izvolili tov. Benka poverjenikom Učit. doma v Ljubljani.

Tov. blagajnik Pleskovič poda kratko poročilo o sedanjem stanju blagajne in argumentira potrebo štedljivosti. — Tov. Hofbauer, kot vodja predpriprav za postavitev Rajnerjevega spomenika, poroča, da 'bf bilo potrebno kritje še okoli 150 Din stroškov. Na predlog tov. Lebarja sklenemo kriti tudi to vsoto iz naše društvene blagajne.

Predavanju tov. Jurka o sedanjem stanju delovnih šol v Avstriji, Nemčiji in Čehoslovaški so vsi navzoči pazno sledili. Kljub pozni uri se je razvila krajsja, a živa debata, v katero so posegli tov. Velkavr, Suligoj, Kislinger, Pleskovič in dr. Tov. predsednik se je predavatelju za informativno, pregledno sliko sedanjega delovnega šolstva toplo zahvalil.

Po zaključku zborovanja ob 14. uri smo se podali k skupnemu obedu, kjer se je razvilo tovariško družabno življenje.

+ UČIT. DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ je imelo svoj redni letni občni zbor dne 10. listopada 1928 v Kozjem.

Vseh učiteljev je v okraju 49, včlanjenih 37, navzočih 20, t. j. 54%. Tri članice so se opravile.

Tovariš predsednik A. Potočnik otvoril občni zbor, pozdravi navzoče, posebno novo pristopivše člane: Kos Anico, Kos Maksa, Kos Marico, Novak Fanči, Prisljan Janka in goste.

ad 1. Tajnica prečita zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri.

ad 2. Prečitajo se sledeči dopisi: a) Poverjenišvo UJU Ljubljana 3. X. 1928, štev. 170. b) Poverjenišvo UJU Ljubljana, 22. X. 1928, štev. 245. c) Poverjenišvo UJU Ljubljana 7. XI. 1928, štev. 313.

ad 3. Tovariš predsednik poroča o poskrajinski skupščini poverjeništa UJU Ljubljana v Celju.

ad 4. Tajnica poroča o društvenem delovanju v minulemu letu. Skupnih zborovanj

je bilo 5, razven tega se je zbiralo učiteljstvo v krožkih. Poročilo tajnice se sprejme.

Ker tov. blagajničarke ni, izostane blagajniško poročilo. Do prihodnjega zborovanja se mora blagajna urediti in sestaviti točno blagajniško poročilo.

ad 5. Sledile so volitve. Predsednika se je volilo po listkih, ostale z vzklikom. Izvoljeni so bili: Predsednik Albert Čok, šolski uprav. v Zagorju; podpredsednik Ante Potočnik, šolski uprav. v Podsredi; tajnica Mavra Strašek, učiteljica na Pilštanju; blagajnik Ivan Slavec, šolski uprav. v Kozjem; odborniki: Fran Staufar, šolski uprav. na Pilštanju, Josip Hernaus, učitelj v Podsredi, Makso Kos, šolski uprav. na Bučah; pregledniki računov: Tine Frece, šolski uprav. v Koprivnici, Viktor Čermelj, šolski uprav. na Prevorju.

Novi odbor se zahvali za izkazano zapanje ter prosi vsestranske pomoči, kajti le v skupnosti je moč.

Tovariš Frece predlaga staremu odboru absolutorij, kar je občni zbor odobril.

ad 6. Delo v izobraževalnih krožkih se razdeli: 1. Krožek Podsreda, sklicatelj Josip Hernaus, za šole: St. Peter, Pečice, Koprivnica, Podsreda, Kozje. 2. Krožek Pilštanj, sklicatelj Janko Prisljan, za šole: Pilštanj, Prevorje, Zagorje, St. Vid, Dobje. 3. Krožek Podčetrtek, sklicatelj Rafael Zazula, oziroma Makso Kos, za šole: Polje, Buče, Virštanj, Olimje, Podčetrtek.

Poročevalec krožkov je Josip Hernaus — Podsreda.

Članarina za bodoče šolsko leto bo 180 Din letno ali 18 Din mesečno.

Tovariš Potočnik se spominja umrlega častnega člana Simona Gajška, ki je več let deloval na Bučah in v našem društvu. V znak sožalja se dvignejo zborovalci s sedežev. Slava njegovemu spominu!

Resolucija. Tovariš Potočnik predlaga resolucijo, ki je bila sprejeta z večino glasov:

Učiteljsko društvo za okraj Kozje protestira zaradi neutemeljene neosnovane odstavitve H. Šumra kot sreskega šolskega nadzornika. Ker proti njemu ni znana nobena niti uradna niti privatna pritožba zaradi kakkega pregreška, smatramo to odstavitev za zakulisno intrigo.

Predlogi: Tov. Hernaus stavi predloge:

1. Poverjenišvo UJU Ljubljana naj poskrbi, da bi društva vsaj 3 mesece prej dobila teme, ki se bodo razpravljale na glavni skupščini.

2. Da se pri glavni skupščini brezpogojno vrši že naprej začrtano delo, brez ozira na zunanje dogodke.

3. Poročila glavnega odbora v preteklem letu se naj objavi en mesec pred glavno skupščino.

Ker se ne oglasi nihče več k besedi, zaključil predsednik občni zbor.

Prihodnje zborovanje bo meseca januarja 1929 v Kozjem.

+ ZBOROVANJE KRANJSKEGA KRAJNEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA dne 5. novembra t. l.

1. Situacijsko poročilo. Članstva je 120, navzočih 66, t. j. 55 1/2 %.

Po otvoritvi graja predsednik pičlo udeležbo ter pojasni namen zborovanja. (Prihodnje zborovanje se bo vršilo v mesecu februarju). Dalje poroča o šolskem zakonu, ki stoji pred durmi. Kot zastopnik učiteljstva v ocenji komisiji konstatira, da vladajo na nekaterih šolah netovariške razmere med starejšim in mlajšim učiteljstvom, odnosno šolskim upraviteljem. Apelira na članstvo, naj podpira podrejeno učiteljstvo šolskega upravitelja pri njegovem odgovornem delu zavečajoč so svojega vzvišenega poklica ter naj v vzajemnem delu gradi lepšo bodočnost svojemu narodu. Organizacija sama pa ne bo dajala nobenemu potuhe. Kjerkoli pa se pojavijo nevzdržne razmere, tedaj naj ima prvo besedo društveno razsodišče, njemu samemu, kot zastopniku v ocenji komisiji, pa naj se sporoči objektivno stanje.

Tajnik prečita došle dopise in opravičbe članov. O zadruhi Učiteljski dom poroča